

Ola Larsmos Sverigeovänliga författarskap

I dag är Jan Sjunnesson gästbloggare. Denna text är en kortad och redigerad version av en av de essäer som ingår i hans på eget förlag nytgivna "Livsvatten, en berättelse om alkohol och andra texter". Se vidare www.Sjunne.com

Ola Larsmo är Dagens Nyheters och Bonniers älsklingsförfattare, en socioliberal och historieintresserad vänlig själ i den politiska mittfåran. Det tog ett par år in på 1980-talet innan han hittade ett engagemang som passade honom, som antirasist inte bara i samtiden utan också i historien. Alltid på de rättrådigas sida. Aldrig tappa bort sig angående nationalismen, som enligt honom leder till nazism. Ständigt kritisk mot svensk kultur. Vi är lika usla nu som vi var under andra världskriget och bara massinvandring kan betala av vårt rasistiska arv.

Att kritisera rasister var lätt, då som nu, och denna aktivism har gett honom en plats i medierna, författarskrået och debatten om den Sverigevänliga rörelsens framgångar. Att han nått så långt beror just på hans roll som demagogisk debattör och publicist, inte som sanningssägare eller framgångsrik romanförfattare.

Ola Larsmo skonar de regeringar som är ansvariga för det migrationspolitiska haveriet och förtalar dem som inte godtar maktens beskrivningar av verkligheten och dess lösningar. Hans kulturella meningsfränder heter György Lukács och Artur Lindkvist, som båda ursäktade Sovjetunionens diktatur.

Larsmo lever som om Eden i Bollhuset gäller än idag, det vill säga när svenska läkarstudenter 1939 samlades i Uppsala, för att rösta emot att ett tiotal judiska läkare från Tyskland beviljades asyl i Sverige. Han är en litterär arkivknodd som inte lämnat forskarsalarna på universitetsbiblioteket Carolina Rediviva i Uppsala. Historien kommer att döma honom som en behjärtansvärd kämpe mot mellankrigstidens rasism och mot de rasistiska grupper som under 1980- och 90-talen slogs mot vänstern på gator och torg, men också som en författare som blev förbisprungen av det sedan millennieskiftet allt bredare folkliga missnöjet med massinvandringen och mångkulturalismen.

Romanerna ingen läser

1982 deltog Ola Larsmo i *Bonniers Litterära Magasins* kortromantävling med *Vindmakaren*, en litterär saga om en sällsam pojke i en kvarn. Det är en träläg historia som inleds med pretentiösa citat från Moseboken och T.S. Eliot. Den utsågs märkligt nog till ett av de bästa bidragen och publicerades 1983 tillsammans med tre övriga av Thorbjörn Lindhe, Stefan Skogelin och Marianne Sällström. Ingen av dem har gjort sig något namn utom Ola Larsmo. Året därpå började han skriva för *BLM* och 1990 blev han tidskriftens redaktör. 1988 hade Larsmo med Uppsalaskildringen *Engelska parken* hittat det spår som han skulle följa fram till *Swede Hollow* från 2016; antirasism, främlingsfientlighet, mångkulturalism och antisemitism, då och nu.

Som Uppsalabo försökte jag läsa *Engelska parken* då den kom ut men gav upp, trots att jag själv både rest i Iran och haft att göra med iranska flyktingar sedan 1970-talet, då min familj tog emot ett par som flytt från shahen. Vid 1990 var jag och min dåvarande hustru aktiva "flyktingvänner".

Handlingen: Rostam Bahrami flyr från universitetet i Teheran, fixar falskt pass och reser till Turkiet med hjälp av en vänlig chaufför. I Sverige bor han i studentområdet Flogsta, intill Hamberg i västra Uppsala, där Larsmo själv residerar. Rasister sprayar "GASA SVARTSK" innan de blir avbrutna. Rostam göms i en studentkorridor av svenska kamrater eftersom han slängt sitt pass, vilket tydligen inte var fördelaktigt då. Han flyttas till en lägenhet där han sitter vid matbordet och röker, talar flytande franska och har läst klassisk grekiska i Teheran. Tjafs uppstår och Rostam kastar en tändare mot sin husvärd som inte försvarar sig utan bjuder på en öl istället.

Rostam Bahrami ska överklaga utvisningsbeslutet och så slutar den alltför tjocka boken med sina oändliga beskrivningar och inflikade stilgrepp i växlande typsnitt. Lite händer men Larsmo stretar på, som en traktor på Uppsalaslätten, framåt, framåt i serier av tankar, intryck, dialoger, brottstycken.

Förrädare från 2012 handlar om det finska inbördeskriget 1917–18, norskt motstånd från 1940 och flykt till Sverige, svenskt inre spionage och utlänningskontroll samt en kärlekshistoria under beredskapsåren. Den är mer en reportagebok än en roman. Huvudpersonen Westerholm irrar runt bland engelska sabotörer, svenska kommunister,

tyska judar och norska gränsgångare. 1939 är han i Bollhuset i Uppsala där studentkåren ska rösta om att ta emot tyska judiska läkare, denna händelse Uppsalabon Larsmo ständigt återkommer till. Där håller huvudpersonen ett vackert och medmänskligt tal som Larsmo själv skrivit:

I en tid då rashat och intolerans, som frukter av en fanatisk nationalism, hotar att breda ut sig över världen är det Sveriges uppgift att visa att frihet, humanitet och tolerans ännu är levande begrepp.

Mer uppmärksamhet fick nästa bok, *Swede Hollow* 2016, som kunde visa att svenskar minsann setts som smutsiga och laglösa sluminvånare. Boken har samma uppbrutna tidsintervall som vanligt, men visar ett ovant perspektiv på oss svenskar, de utstötta invandrarna som slåss, super och horar. Succén i detta självplågeri i att visa upp svenskar som misslyckade immigranter var given och Larsmo njöt av att berätta om vårt elände för sina egna goda kulturvänner på *DN* (15/8/2013):

Svenskar är korkade, luktar illa och går inte att prata med. De bor i slummen i Swede Hollow och står längst ner på den amerikanska samhällsstegen. Ola Larsmo har besökt en plats som bär på en annan historia än Karl Oskars och Kristinas.

Debatt och kulturjournalistik

2007 gav Ola Larsmo ut studien *Djävulssonaten: Ur det svenska hatets historia*. Också den handlar om Eden i Bollhuset, Boken beskriver dels de studenter som vill ha en kompromiss, en mildare avvisning av läkarna, dels de hårdföra som helt vill stänga gränsen. Studentkårens interna manövrar skildras ingående och spännande. Ett argument som sällan hörs idag är att inflöde av invandrare, särskilt judiska, skulle frammana en rasism och antisemitism, vilket man inte ville uppväcka. "Släpp inte in dem, för då blir vi monster" skriver Larsmo.

Andra världskriget och dess inverkan på Sverige är Larsmos hemtama ämnen, som i denna historiebok tar sig intressanta uttryck, särskilt den sanna berättelsen om den judiske flyktingen och violinisten Leiba Wolfberg. Dock var vi knappast så undfallande inför nazismen som Klas Åmark, Maria-Pia Boëthius med flera velat göra gällande. Se tidskriften *Respons* nr 1–2/2014 <http://tidskriftenrespons.se/artikel/nagot-har-gatt-snett-den-svenska-synen-pa-andra-varldskriget/> och <http://tidskriftenrespons.se/artikel/sakerhetspolitikens-primat-var-bestammande-samlingsregeringens-politik/> angående moraliserande efterkloka historiker, amatörer såväl som akademiker.

Några borgerliga ledarskribenters försiktiga erkännande av problem med invandring efter 2014 förknippas med "1930-talets Unghöger" och "renodlat fascistiska rörelser" (*DN* 18/08/2015). Den utpekade Tove Lifvendahl, politisk chefredaktör på *SvD*, kallade Larsmo för självgod och skrev att det är föga hedervärt att nöja sig med att fördöma mordbränder på asylboenden, men inte försöka hitta orsakerna som gör att de kan förhindras (*DN* 19/08/2015).

Vid *Dagens Nyheter*s kulturredaktion har Ola Larsmo fått en maktposition som han under åren utnyttjat för att driva sin tes om att allt tal om nation och invandring ofelbart leder till nazism, en ståndpunkt som också hans kollega Henrik Arnstad förfäktar. De har en radiopodd ihop och skriver i programförklaringen: "En svensk tiger: En podcast om historia, modernitet och sådant som stör din världsbild", se sågningarna av Arnstad i *Respons* 3/2013 <http://tidskriftenrespons.se/artikel/ar-sd-ett-fascistiskt-parti/> och 2, 4–5/2015 <http://tidskriftenrespons.se/artikel/sloa-begrepp-gor-fascism-mjuk-och-hogerpopulism-till-skamt/>).

Larsmo anser att den moderna Sveriges extrema position som världens mest individualistiska och rationellt/sekulära land, är den enda försvarbara nationalismen. En ahistorisk och kulturlös plats längst upp i World Values Surveys högra hörn där inget annat land befinner sig, vilket enligt honom tyder på en upphöjd moralisk stormaktsposition gentemot världen i övrigt. En fin nationalistisk chauvinism som låtsats vara anti-nationalistisk.

Enligt historikerna Henrik Berggren och Lars Trädgårdh är Sverige ett land där det civila samhället försvunnit (*Är svensken människa?* 2006). Kvar finns stat, myndigheter, kommun och landsting som vi förhåller oss till som individer. Vi litar mer på staten än på släkt, grannar och vänner. Det är en mjukttotalitär ideologi som den tyske journalisten och författaren Hans Magnus Enzensberger fann omänsklig i sin Sverigeserie i DN 1982, utgiven som bok under titeln *Svensk höst*. Enzenberger skriver:

Det ser ut som de eviga organisatörerna av denna svenska kultur, socialdemokraterna, har framgångsrikt och genomgripande genomfört ett projekt som alla tidigare regimer, från teokrater till bolsjeviker hade misslyckats med, nämligen att tämja människor.

Larsmo däremot försvarar denna totalitarism mot uppfattningen att ett land inte kan byta ut sin befolkning eller fränsäga sig sina traditioner hur som helst. Att inte bejaka moderniteten i alla dess delar och inte acceptera Sverige som världens mest extrema land är, vi får tro Larsmo, att gå tillbaka till 1910-talet:

De som mest aggressivt hävdar att de står för svenska värderingar är de som är mest fientligt inställda till dem. Att fiendebilden hos SD är just den sortens modernitet som dessa värderingar representerar är inget de hymlar med. 'Vi vill helt enkelt inte ha det splittrade, segregerade – själlösa – samhälle, som det socialliberala etablissemanget skapat åt oss', skriver Jimmie Åkesson i sina politiska memoarer. Och låter som en röst ur 1910-talet. (DN 23/07/2017).

Nationalitet kan enligt Larsmo bara bygga på medborgarskap, som inte kan kvalificeras genom test på språk eller kunskaper, och definitivt inte genom uppväxt eller familjeband till landet ifråga. Att byta ut en befolkning betyder ingenting för Larsmo, eftersom ingen har mer rätt till Sverige än någon annan. Larsmo skriver "Därför borde det anses som 'osvenskt' att vara nationalist" (DN 28/1/2016). De 70 själar som bodde i byn Viskan när undertecknad

hälsade på dem 2015 utanför Ånge har inte mer rätt till sin by än de 350 asylsökande som Migrationsverket inkvarterat där. Inte heller har tibetaner mer rätt till Tibet än den kinesiska majoritet som Kina skickat dit, enligt detta kulturradikala resonemang. Larsmo är oerhört stolt över att Sverige bara är en *plats*, inte ett land med en historia och ett folkslag där utlänningar har ingått i mindre och större delar men aldrig dominerat som idag.

Därmed landar vi i en strikt juridisk definition av medborgarskap, som inte kräver något alls förutom vistelse i landet, ett mycket ovanligt och generöst medborgarbegrepp. Larsmo har inte förstått vad etnologen Åke Daun slog fast på 1980-talet, nämligen att svenskar är ett kulturförnekande folk, som tror att de inte har några etniska egenskaper. Larsmo tycker det är fenomenalt men förstår inte vad det innebär. Svenskar existerar inte för honom. I proklamationen "Rätten till platsen Sverige" (DN 28/5/2014) skrev han, apropå den skattefifflande sångaren Timbuktus passviftande i riksdagen:

I Sverige har vi inte diskuterat medborgarskapsbegreppet ordentligt på många år. Inte offentligt. Men om vi på ett egendomligt vis skulle röra oss tvärs emot andra länder och politiska riktningar i Europa är det, som jag ser det, en stor fördel. Man kan förstås avfärda sådana tankar om en svensk 'otakt' som chauvinism. Men så mycket pekar mot att Sverige, i just detta avseende, i allt högre grad är ett land präglad av en föreställd gemenskap byggd på en politisk idé. Och jag tvekar inte att säga att denna idé är jämlikhetens idé.

Denna jämlikhet har inte uppstått ur intet. Den bygger på våra fria självägande bönder sedan 1200-talet, på de svenska landskapslagarna, tinget och sedermera bondeståndet. Det är en jämlikhet som resulterat i att svenskar har en exceptionellt hög tillit till varandra, en tillit som nu lakas ur av massinvandringen, vilket Nima Sanandaji visat i flera rapporter. Det är lätt att rasera ett samhälles tillit men tar sekler att bygga upp den. Larsmo prioriterar nedbrytningen och är stolt över sin politiskt korrekta chauvinism.

Den produktive Ola Larsmo leder Svenska Pen, väljs in i Författarförbundets styrelse och får motta en mängd priser. Svenska Akademin är nästa naturliga steg. Men han är inte mer läsbar för det och inte folkkär, trots sin vänliga uppsyn. Jag har själv arrangerat föredrag med honom och han är genuint trevlig mot sina meningsfränder, men avog och sur mot dem som kritiserar hans stundtals befängda ståndpunkter.

Jan Sjunnesson

<https://morklaggning.wordpress.com/2017/12/31/ola-larsmos-sverigeovanliga-forfattarskap>

Alla texter är © på denna blogg. Det är tillåtet att sprida texterna under förutsättning att ni alltid länkar till källan här på bloggen.